

Werkplaats 11

Veranderen doe je zelf

Periodieke uitgave van Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij
Jaargang 8, april 2010

Keukentafelsucces

De gezamenlijke kracht van individuen

Bewoner, bouwer, bestuurder

Sleutelfiguren voor actief burgerschap

Vertrekkend directeur over actief burgerschap | Portretten van actieve bewoners | Bewogen samenwerking tussen initiatiefnemers en instanties | Mensen op straat aan het woord |

6 *‘In alle bescheidenheid wil ik de wereld verbeteren’*

Durf, daadkracht en doorzettingsvermogen. Inspirerende portretten van actieve bewoners over hun drijfveren en motivatie. Ook op bladzijde 10, 16, 22, 28 en 32.

8 *Fysieke projecten met een sociale dimensie*

De vertrekken directeur van KNHM over bevoegenheid, betrokkenheid en actief burgerschap.

12 *Binnentuin in een bakstenen buurt*

Bewoners, een projectontwikkelaar en een gemeenteambtenaar in Den Haag slaan de handen ineen.

24 *Geen regels, maar spelers*

Voor een soepele samenwerking tussen initiatiefnemers en betrokken instanties komt het aan op loslaten. Daar wil de schoen nog wel eens wringen.

30 *Wat zou jij doen?*

We vroegen mensen op straat wat zij willen verbeteren in hun leefomgeving en vooral: waarom ze het heft wel of niet in eigen hand nemen.

Verder in dit nummer:

- 4 Actieve burgers, het wezen van van democratie
- 18 De gebruikers van een verbeterde leefomgeving
- 20 De Kern met Pit-deelnemer: wie is hij?
- 34 Test jezelf: welk type vrijwilliger ben jij?
- 35 Actieve bewoners zijn overal

Gedreven mensen

Mensen kunnen zelf hun leefomgeving veranderen en verbeteren. Daarover gaat deze Werkplaats voor de leefomgeving. Actieve burgers brengen zelf de beweging in hun straat, wijk, dorp of stad. Als zij omgeven worden door bevoegen professionals, dan worden hun ideeën en plannen sneller werkelijkheid. Dan kan er worden gebouwd, geplant, gewerkt, gedeeld en genoten.

De vrijwillige deskundigen in de provincies en de medewerkers van Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij (KNHM) zijn zulke bevoegen professionals. Die tegenwoordig niet alleen financieren en adviseren op afstand, maar ook persoonlijk meedenken en meedoen binnen de projecten die ze ondersteunen.

Aanvoerder van deze equipe moet de afgelopen jaren ook een bevoegen mens zijn geweest, dat kan niet anders. Kees Joosse onderscheidt zich als een betrokken directeur, geboeid door de drijfveren van anderen, vol belangstelling en enthousiasme. *Een idealist en visionair met een voorliefde voor ‘de daad bij het woord voegen’.* Onder zijn leiding groeide KNHM van een fonds naar een inhoudelijke ondersteuningsorganisatie. Voor zijn introductie en implementatie van de leefbaarheids-wedstrijd Kern met Pit in Letland ontving hij in 2009 van de Letse president de Orde van de drie Sterren, de hoogste onderscheiding voor buitenlanders die zich verdienstelijk maken voor de Letse samenleving.

We nemen met deze Werkplaats over actief burgerschap in dankbaarheid afscheid van een initiatiefrijk en gedreven directeur, en wensen hem na zijn pensionering een mooie tijd van leven, in verbondenheid met zijn omgeving. Tegelijkertijd heten we Frank van Bussel welkom als nieuwe directeur en wensen hem veel succes en inspiratie toe.

Clemens Cornielje
Voorzitter Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij

Colofon

De Werkplaats voor de leefomgeving is een uitgave van Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij.

impuls
aan de
leefomgeving

www.knhm.nl
info@knhm.nl

Redactieadres:
KNHM, Postbus 33,
6800 LE Arnhem
Redactie: Sandra Kraan, Monique Melchers,
Lonneke Vissers, Linde Nouws Keij
Coördinatie en eindredactie: Sandra Kraan
Correctie teksten: Lillian Rippe, Eys
Ontwerp: DiepArnhem
Vormgeving: Ineke Oerlemans
Foto omslag: De Beeldredactie/Joel van Houdt,
bewerkt door Ineke Oerlemans
Foto achterzijde: Kees Joosse
Druk: Insight in Graphics, Amersfoort
Oplage: 4300
ISSN: 1574-2083

De Werkplaats voor de leefomgeving wordt uitgegeven ter ondersteuning van een project, symposium of activiteit onder de noemer: verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving. Dit nummer staat in het teken van actief burgerschap. De verantwoordelijkheid voor de teksten berust bij de auteurs. De inhoud van de Werkplaats voor de leefomgeving kan geheel of gedeeltelijk worden overgenomen indien de bron vermeld wordt en de redactie daar toestemming voor geeft.

Het bewonersinitiatief begint bij een idee van een individu of een kleine groep mensen

Burgerparticipatie begint bij een overheid, vereniging of stichting die burgers wil betrekken

Democratie: eens in de vier jaar stemmen voor een nieuw parlement of nieuwe gemeenteraad? Hoe we ook over de precieze inrichting van de democratie denken, actieve burgers zijn de ware makers van de democratische samenleving. Zeker in Nederland, waar de overheid zich op vele terreinen terugtrekt. Kees Joosse, vertrekend directeur, over de rol van Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij (KNHM) bij actief burgerschap.

Actieve burgers

Het wezen van democratie

Tekst: Kees Joosse – Foto's: Peelmuseum America en Petra van der Geest

Burgers ontwikkelen zich tot wereldburgers. Tot ver over onze landsgrenzen houden ze zich bezig met internationale problemen. Maar diezelfde burgers hebben behoefte aan identiteit, aan binding met hun straat, wijk, dorp of stad. Ze zien het publieke domein als een deel van hun leefomgeving en willen daar (mede) verantwoordelijkheid voor nemen. Ze laten dat niet over aan de lokale, regionale of landelijke politiek. Op landelijk niveau sturen ze, via ideële verenigingen of stichtingen, de door hen gekozen volksvertegenwoordigers bij. Lokaal nemen ze verantwoordelijkheid voor de sociale meerwaarde van de openbare ruimte. Ze maken die tot ontmoetingsruimte, tot leerplek, tot speelplaats of tot cultuurdomein.

KNHM ondersteunt al lange tijd actieve buurt-, wijk- of straatbewoners. Actieve bewoners zijn mensen die op uitnodiging, of in reactie op een overheidsplan in beweging komen, maar ook mensen die vanuit een eigen idee de handen uit de mouwen steken. We onderscheiden burgerparticipatie van bewonersinitiatief. Laten we beide sporen eens volgen.

Spoor bewonersinitiatief

Een idee ontspruit uit de geest van een kleine groep enthousiaste creatieve mensen. "Waarom zouden we niet iets kunnen doen met dat stuk grond dat braak ligt?" "Een openbare tuin?" "Waar mensen ook zelf iets kunnen planten?" "Ja! En liefst iets wat weer anderen dient, zoals verse groenten en fruit." De vonken springen van de initiatiefgroep.

In deze fase van enthousiasme is ook bezinning op zijn plaats. Willen we dit, en waarom, en voor wie? Kunnen we het aan? Waarbij hebben we hulp nodig en van wie eigenlijk? Het idee krijgt vorm, wordt verbeeld tot een wenkend perspectief. Niet alleen voor de initiatiefnemers, maar ook voor diegenen die de enthousiaste plannenmakers bij de realisatie van hun ideeën zouden moeten of kunnen steunen. Ook derden moeten in het plan gaan geloven. De presentatie van het verbeelde idee moet hen enthousiasmeren en vertrouwen geven in de initiatiefnemers. De adviseurs van KNHM helpen actieve bewoners vaak precies in dit traject. Ze helpen hen te focussen op de kern van hun wens, richting te geven aan hun gedachten. Ze staan hen bij als zij hun ideeën toetsen bij medebewoners, steun zoeken, hun netwerk aanspreken en draagvlak zoeken.

Overheid is nodig

Nu komt de wet- en regelgeving in beeld. Mogen we dit? Welke belangen raken we met onze ideeën? Welke instanties moeten hierin een rol spelen? Zijn er vergunningen nodig? Je kunt als bewoner natuurlijk veel zelf doen: iets bedenken, oppakken en draagvlak creëren. Maar als bewoners in de openbare ruimte iets willen verbeteren dat sociale meerwaarde heeft, is het bijna onvermijdelijk dat zij de overheid nodig hebben. Ook in het contact met 'de bevoegde instanties' ondersteunen mensen van KNHM de initiatiefnemers.

Spoor burgerparticipatie

Het spoor van participatie begint vaak bij een overheid die bewoners betreft bij besluitvorming. Maar ook een vereniging of stichting kan bewoners om hun mening vragen of hen laten meebeslissen. Het inbrengen van de kennis van deze ervaringsdeskundigen kan de kwaliteit van de besluitvorming aanzienlijk verbeteren. Het is logisch dat bewoners en overheid vanuit hun rol anders kijken naar de leefomgeving. De vraag is: met welke intentie betreft men bewoners? Gaat het om hun mening, om een advies? Gaat het om meebeslissen of om gezamenlijk iets tot stand brengen? We kunnen de verschillende niveaus van invloed weergeven in de zogenaamde participatieladder: informeren, consulteren, adviseren, meebeslissen en coproduceren.

Geen 'draagvlakvee'

Op de eerste drie 'treden' (informeren, consulteren, adviseren) is nauwelijks of niet sprake van invloed. Soms worden deze stappen gezien als het creëren van draagvlak voor plannen. Maar draagvlak blijkt een uiterst ingewikkeld begrip te zijn. Als bewoners investeren in een besluitvormingstraject willen zij daadwerkelijk invloed kunnen hebben op het uiteindelijke resultaat. Bewoners zitten er in het algemeen niet op te wachten om 'draagvlakvee' te zijn. Inspraakprocedures bijvoorbeeld, worden vaak ingezet omdat het verplicht is en niet omdat men gelooft in een kwaliteitsverbetering.

Echt invloed

De laatste twee treden (meebeslissen en coproduceren) leveren een helder beeld op vanuit het perspectief invloed: er is sprake van veel invloed of zelfs van het delen of overdragen van verantwoordelijkheid. Op het moment dat die intentie voor kwaliteitsverbetering er is, is het voor de bewoner zaak om de ruimte zo optimaal mogelijk te benutten. KNHM helpt bewoners hierbij. Het optimaal benutten van de invloed gebeurt niet door het proces dwars te liggen, maar door de zienswijzen vanuit de verschillende rollen aan elkaar te verbinden. Met proceskennis en inhoudelijke kennis helpen we de rol van de bewoner zo goed mogelijk in te vullen.

Samen zoeken naar oplossingen

Een moderne invulling van democratie is meer dan de vierjaarlijkse overdracht van verantwoordelijkheden en macht aan de overheid. Democratie is ook een continu samen zoeken van overheid en burgers naar oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. We prijzen ons gelukkig vaak te mogen samenwerken met mensen die met hun enthousiasme en ideeën werken aan de verbetering van de kwaliteit van onze leefomgeving. •

Inspirerende voorbeelden?
Kijk op www.knhm.nl

Cheyenne Nelson:

‘Ik geef graag iets terug aan de omgeving’

Tekst: Margriet van Aalten – Foto's: De Beeldredactie/Martin Hogeboom

“Ik breng graag mensen en culturen met elkaar in contact en wil tegelijkertijd iets teruggeven aan de omgeving waarin ik leef.” Zo simpel kan het zijn. De Rotterdamse Cheyenne Nelson loopt continu over van de ideeën, vaak geïnspireerd door haar eigen interesses of ervaringen. Dus toen ze op een flyer stuitte met de oproep deel te nemen aan de wedstrijd ‘Zet een punt in je stad’, hoefde ze ook niet lang na te denken over wélk punt ze dan wilde maken. “Ik vind het persoonlijk jammer dat ik als kind weinig musea en exposities heb bezocht. Met mijn nichtje was ik de laatste jaren juist wat meer op de culturele toer. En dan kom je er wel eens achter dat je bijvoorbeeld een week eerder gratis naar een tentoonstelling had gekund waar je later gewoon het volle pond voor betaalt. Wat zou het dan handig zijn wanneer je als jongere, met een niet al te dikke portemonnee, weet waar je gratis iets kunt beleven.”

Enthousiast

Haar idee voor een website waarop gratis activiteiten in cultureel Rotterdam staan vermeld, werd uitverkoren. Enthousiast begon ze het project op poten te zetten. “In het begin ging het goed. Ik speurde alle kranten, folders en uitgaansgidsen af, op zoek naar de juiste input. De site heeft zeker een maand of vijf à zes goed gedraaid. Maar al waren de reacties zeer positief, er kwam te

weinig informatie over de gratis uitjes binnen. Ik kreeg in mijn eentje de content niet rond. Dat heb ik wel als frustrerend ervaren. Achteraf gezien had ik misschien eerder samenwerking moeten zoeken en een team moeten samenstellen. Inmiddels is de website tijdelijk uit de lucht. Toch heb ik wel degelijk iets bereikt en staat het idee nog altijd overeind. Zeker in tijden als deze is zo'n site wat mij betreft nodig als je jongeren kennis wilt laten nemen van cultuur.”

Stappen ondernemen

Eerst maar eens haar studie afmaken, wellicht krijgt ze daarna de ruimte haar plannen nieuw leven in te blazen. Een volgend project met crossovers tussen mode, kunst en muziek staat op stapel, met ongetwijfeld weer als rode draad: “Mensen proberen te helpen en ze laten kennismaken met cultuur. Dat past gewoon bij me.” Of haar ideeën uniek zijn? “Nee, maar ik heb wel laten zien dat ik daadwerkelijk stappen durf te ondernemen om er iets mee te doen.” •

Cheyenne Nelson (26)

Studeert Communicatie en Multimedia Design aan de Hogeschool Rotterdam. Cheyenne maakte eerder deel uit van de Rotterdamse jongerenraad.

Het project

Naar een museum gaan, een expositie bezoeken, een filmpje pakken; het kost allemaal geld. Cheyenne ontwikkelde voor Rotterdamse jongeren de website www.gratisleukdoen.nl waarop de gratis activiteiten in de stad vermeld staan. De site is momenteel niet meer in de lucht, maar geldt niettemin als een succes. Het project is uitgevoerd binnen de wedstrijd ‘Zet een punt in je stad’.

“Mensen proberen te helpen en ze laten kennismaken met cultuur. Dat past gewoon bij me.”

‘Aan de pluskant van de samenleving’

Hij wordt gezien als een inspirerende persoonlijkheid die in de kracht van mensen gelooft. Zelf doet Kees Joosse (65) het liefst bescheiden over zijn rol als motivator. “Ik probeer mensen te enthousiasmeren, goede feedback te geven. Eigenlijk net zoals het in onze projecten gaat: van onderaf invoelen wat mensen willen en kunnen en hen daarbij helpen.” De vertrekkend directeur van Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij (KNHM) over bevlogenheid, betrokkenheid en actief burgerschap.

Tekst: Margriet van Aalten – Foto's: Voermans van Bree en KNHM

U was ooit rector van een gymnasium. Best een overstap, van het onderwijs naar een organisatie als KNHM.

“Ja, het was misschien niet de meest logische keuze, maar ik zie er nog wel een constante in. Het zijn beide not-for-profitorganisaties waarbij je als bestuurder over een soort bevlogenheid moet beschikken. Die kun je wijden aan de opvoeding van een kind, maar ook aan de verbetering van kwaliteit van de leefomgeving. En dat is wat ik als directeur bij KNHM heb gedaan.”

Negen jaar stond u aan het roer van KNHM.

Wat is er in die tijd veranderd?

“De organisatie past nu meer bij deze tijd. Mooi was het compliment van een partner laatst, die vond dat we het stoffige imago van ons hebben afgeschud. Meer dan vroeger richt KNHM zich op het verwerven en ondersteunen van projecten. Het aantal concrete projecten op het gebied van actief burgerschap is toegenomen; nu zijn het er honderd per jaar waar we concreet een inhoudelijke bijdrage aan leveren. Onder invloed van de trend van regionalisering verwacht ik meer belangstelling voor thema's als lokale voedselvoorziening, coöperatief bouwen voor starters en lokale energie-

voorziening. Activiteiten als deze boren de enorme potentie van burgerinitiatieven aan en vormen een goede tegenhanger van die andere belangrijke trend: globalisering.”

Hoe zorgde u als directeur ervoor dat u feeling bleef houden met de projecten? Waarin zat uw betrokkenheid?

“Ik heb zeker niet vanuit een ivoren toren ‘geregeerd’. Voordat projecten door het bestuur werden goedgekeurd, heb ik ze samen met een medewerker kritisch doorgenomen. Ik kende ze allemaal. Zelf heb ik altijd bewust ook projecten begeleid. Omdat dit paste bij de schaal van onze organisatie én om te weten wat de valkuilen en hindernissen zijn en aan den lijve te ondervinden wat actief burgerschap betekent.”

En? Wat betekent het dan voor u?

“In de begeleiding van projecten op het gebied van actief burgerschap zitten wij aan de pluskant van de samenleving. De initiatiefnemers hebben allemaal hetzelfde doel voor ogen: hun leefomgeving verbeteren, op welke manier dan ook. Het is boeiend om te zien dat mensen elkaar zoveel energie kunnen geven en samen veel tot stand weten te brengen. Voor mezelf heb ik het als enorm verrijkend ervaren met zoveel mensen en culturen in aanraking te komen. Het is werk waar je blij van wordt. Maar ik ben natuurlijk niet directeur van deze organisatie geworden om mezelf blij te maken. Ik doe het voor de mensen waar we mee samenwerken, die we helpen dingen aan te pakken.”

Zijn er projecten in het bijzonder waar u warme herinneringen aan koestert?

“Dat we het concept Kern met Pit met succes hebben kunnen overhevelen naar Letland, zie ik als een geweldige prestatie. Via deze leefbaarheidswedstrijd zijn de meest fantastische dingen gerealiseerd. Wat mij bijvoorbeeld is bijgebleven is het initiatief om de grauwe, verlopen binnenplaats van een aantal grijze flats om te toveren tot een boomgaard met in het midden een afdak om de was onder te kunnen drogen. Flatbewoners die compleet uit elkaar waren gegroeid, vonden elkaar weer op die plek. Dan zie je dat een fysiek project soms ook een enorme sociale dimensie kan hebben. Ja, na zo'n bezoek aan Letland ga je wel met een goed gevoel naar huis.”

En iets dichterbij huis, of bij uzelf misschien?

“Persoonlijk ben ik als fervent roeier en zeiler zeer geïnteresseerd in waterprojecten. Dus zoiets als de Stichting Enterse Zomp vind ik prachtig. Met replica's van zompen (vaartuigen die dienst deden als vrachtschepen) bevaren vrijwilligers de Oost-Nederlandse riviertjes en stroompjes, zoals de Regge. Ze hebben naar authentiek model een scheepswerf weten te bouwen die onder druk van allerlei subsidieregelingen binnen zes maanden moest staan. Geweldig dat zoiets ondanks tegenslagen toch lukt. Ook met het project van

“Een fysiek project kan soms een enorme sociale dimensie hebben. Dat geeft een goed gevoel.”

de Heemkundekring in het Zeeuwse Tholen, waarbij oude haventjes weer zichtbaar zijn gemaakt, heb ik iets speciaals. Een stukje identiteit wordt op kunstzinnige wijze teruggebracht. Heel belangrijk voor dorpjes in die omgeving waar generatie op generatie is geboren en getogen.”

Bent u zelf eigenlijk een actief burger?

“Ja, omdat ik vind dat je pas iets over de samenleving mag zeggen als je er zelf een bijdrage aan geleverd hebt. Ik zit bijvoorbeeld in het bestuur van Stichting Waterpark Het Lankheet, ben voorzitter van het Stedelijk Netwerk Arnhem en heb als burger meegedacht met de plannen van de gemeente Arnhem om – met behoud van historie – het oude Luxor om te vormen tot poppodium. Maar ik ben niet één en al actief burger. Thuis ligt een hele stapel boeken op me te wachten waar ik maar niet aan toekom en ik wil na mijn pensioen meer gaan roeien en zeilen.” •

Eric Brinckmann:

‘Fascinerend, ik ben er meteen ingedoken’

Tekst: Margriet van Aalten – Foto's: De Beeldredactie/Martin Hogeboom

“Het landschap zei mij vroeger, als stadse jongen, niet zo veel.” Nu gaat er voor Eric Brinckmann geen dag voorbij of hij is met het landschap bezig, met dat van landgoed Het Lankheet in het bijzonder. “Ik heb ontdekt dat een landgoed juist heel inspirerend kan zijn, het is een wereld in het klein.” Eric is getrouwd met een van de aandeelhouders van landgoed Het Lankheet. In de jaren negentig attendeerde een bierbrouwer Eric en zijn vrouw op de mooie waterpartij op het landgoed. Hun aandacht was gewekt. “We ontdekten dat het watergebied uit een heel systeem van vloeiveiden, beekjes en waterbekkens bestaat, dat teruggaat tot de twaalfde eeuw. Fascinerend, ik ben meteen diep in de materie gedoken.”

Helemaal van nu

Groot is Erics ontzag voor de manier waarop boeren vroeger in een precair evenwicht stonden met hun natuurlijke omgeving. “Over elk spaarbekken, reliëf en elke beek werd nagedacht, puur om te kunnen overleven. Ik vond dat we iets met dat historische watergebied moesten doen: restaureren, laten zien hoe het vroeger werkte en ervan leren. Landgoederen vertellen ons namelijk veel over hoe we het landschap van de 21ste eeuw kunnen vormgeven. Zo zuiveren we bijvoorbeeld oppervlaktewater met rietvelden. Op

een bepaalde manier staan ze precies op het kruispunt van de huidige maatschappelijke ontwikkelingen op het gebied van milieu, natuurbehoud en schone energie.” Een mooi inzicht voor iemand die niet alleen een fascinatie heeft voor geschiedenis, maar ook het klimaat een warm hart toedraagt.

Tot in de vezels

Intussen is zo'n ‘waterpark’ niet bepaald iets om in je eentje te runnen. Sinds 2007 werkt Eric vanuit een stichting waarbij meerdere partijen betrokken zijn. “Bijzonder is dat ik daarbij kan terugvallen op mijn ervaring als organisatieadviseur: ik moet mensen en partijen aan elkaar zien te binden en het enthousiasme erin weten te houden. Mijn plezier zit in het delen van plezier. Verloopt de samenwerking goed, is iedereen gelijkwaardig aan elkaar, dan voel ik de energie stromen.” De resultaten van de stichting zijn bemoedigend. Waterpark Het Lankheet fungeert inmiddels als voorbeeld voor soortgelijke projecten. Daar is Eric trots op. “Ik ben in de vezels van het landgoed gaan zitten, bewonder de fijnmazigheid van het geheel. Maar onrust voel ik ook. Er moet nog zoveel gebeuren... Met een landschap ben je nooit klaar.” •

Eric Brinckmann (49)

Bedrijfsorganisatieadviseur en oprichter en coördinator van Waterpark Het Lankheet. Eric houdt zich zo'n twee dagen in de week bezig met het landgoed. Incidenteel geeft hij er rondleidingen. Daarnaast verzorgt Eric jaarlijks de cursus ‘Filosofie van het landschap’, aan de Hogeschool Utrecht.

Het project

In Waterpark Het Lankheet worden vormen van landgebruik gerealiseerd die maatschappelijk en ecologisch verantwoord zijn en nog economisch rendabel ook. Bijvoorbeeld zuivering van oppervlaktewater met behulp van rietvelden. Ook is er ruimte voor kunst, educatie en zorgprojecten. Zie voor meer informatie www.waterparkhetlankheet.nl

“Over elk spaarbekken, reliëf en elke beek werd nagedacht, puur om te kunnen overleven. Ik vond dat we iets met dat historische watergebied moesten doen: laten zien hoe het vroeger werkte en ervan leren.”

Het begon met een simpele vraag van burens onder elkaar tijdens een straatfeestje. Wat zou er toch met dat leegstaande gebouw in hun achtertuin gebeuren? Het plan voor stadstuin Emma's Hof was geboren. Drie drukke jaren volgden: overleggen met de projectontwikkelaar die eerst het gebouw vlak voor hun neus wegkaapte, lobbyen met de gemeente Den Haag en subsidies aanvragen. Maar het enthousiasme bleef en er komt straks in totaal zelfs 1,4 miljoen euro op tafel. Waar ergernis over een bakstenen kolos achter je schutting al niet toe kan leiden.

Verrassend gelukt: een groene ontmoetingsplek

Vertrouwen groeit aan de keukentafel

Tekst: Karin Wesselink – Foto's: De Beeldredactie/Martin Hogeboom en Joel van Houdt

“Hier gaat het allemaal om.” Martin van der Harst (61) wijst vanuit zijn badkamerraam naar een bakstenen kolos, bedolven onder klimop. “Ooit was dit het patronaatsgebouw van de Agneskerk. Hier werd jarenlang rooms-katholiek gebowld, gegymd en gezongen. Maar nu staat het al zeven jaar niets te doen. Wij willen een groene ontmoetingsplek op deze 1700 vierkante meter. Zeven dagen in de week open, van acht tot zes uur. En duurzaam. Dus geen ijzeren wipkip, maar een omgevallen boom als klimtoestel.” Sinds 1 juli vorig jaar is Van der Harst voorzitter van Stichting Stadstuin Emma's Hof, want zo gaat de geplande stadstuin heten. Ze zitten tenslotte in het Regentesse kwartier. Maar dat het er allemaal zo professioneel aan toe zou gaan, had niemand die nazomerse dag van het straatfeest in 2007 gedacht. Na dat feestje hebben buurtbewoners meteen de koe bij de hoorns gevat en handtekeningen verzameld. Met acht enthousiastelingen heb je immers nog geen buurtinitiatief. Eén avond langs de huizen gaan, leverde al 250 krabbels op. Een teken dat meer mensen hun burens graag elders zouden ontmoeten dan op de stoep van de supermarkt of drogist. Tegelijkertijd kregen ze een tegenvaller voor de kiezen: projectontwikkelaar Timpaan had het pand plots gekocht om er op het terrein eengezinswoningen te bouwen.

Addertje onder het gras

Grote paniek. Op aanraden van de fractie GroenLinks werd contact gelegd met de projectontwikkelaar. Er kwam een keukentafeloverleg. De initiatiefnemers van Emma's Hof 'tot op de tanden gewapend'.

Groot was de verrassing toen de projectontwikkelaar meteen zei het een leuk plan te vinden. De eerste drie maanden verwachtten ze elk moment een addertje onder het gras.

Peter Pronk, adjunct-directeur van Timpaan, staat die eerste ontmoeting nog helder voor de geest. “Projectontwikkelaars hebben toch de naam niet betrouwbaar te zijn. Ik kan wel zeggen dat wij open zijn, maar daar moet de ander wel vertrouwen in krijgen. Intern hebben we er uitgebreid over gesproken. Voor ons woningbouwplan stonden alle lichten al op groen: er was een gemeentelijk stedenbouwkundig akkoord en de welstandscommissie had haar

Geen ijzeren wipkip, maar een omgevallen boom als klimtoestel

goedkeuring gegeven. Maar bij ons geldt in dit soort gevallen ook het maatschappelijke belang. Wij zijn geen filantropen en geven geen subsidie, maar willen wel pro deo kennis delen. De kracht van dit project is dat bewoners de buurt daadwerkelijk hebben weten te mobiliseren."

Op het spel

Met Timpaan achter zich, kon het lobbyen (pas) echt goed losbarsten. Maar voordat de gemeente met geld over de brug wilde komen, moest er eerst een projectgroep van ambtenaren, de projectontwikkelaar en bewoners komen. De initiatiefnemers moesten bovendien de plannen aanpassen. Iets wat ze graag deden, want er stond een gemeentelijke subsidie van 500.000 euro op het spel. Dat bedrag kwam er niet zonder slag of stoot. "Want voordat een toezegging van een wethouder is vertaald in een giro-overschrijving zijn we vele maanden verder. Om een lang verhaal kort te maken: het staat nu op onze rekening. Geld voor een stadstuin terwijl op die plek nu nog een gebouw staat. En dat is in gemeentelijke termen heel bijzonder", zegt Martin van der Harst.

Het duurde even voordat de projectgroep goed draaide. "De eerste negen maanden kregen we nauwelijks medewerking van de ambtenarij. Dat was zó'n tegenvaller dat de Stichting Stadstuin Emma's Hof een brief heeft gestuurd naar de wethouder." Het resultaat mocht er wezen. Er kwam half vorig jaar een nieuwe projectleider die tegen de stroom in ging.

Die projectleider is Ilse Menkhorst, van de Dienst Stedelijke Ontwikkeling Den Haag. Zij schuift net als Peter Pronk van Timpaan tweewekelijks aan bij de projectgroepvergaderingen van Stichting Stadstuin Emma's Hof. Ze is bescheiden over haar aandeel. "Ik help de buurtbewoners alleen bijvoorbeeld bij het wijzigen van het bestemmingsplan. Over de tuin ben ik zeker enthousiast. Het zal een rustpunt in de wijk worden. En voor iedereen toegankelijk. Dat is belangrijk, want er gaat toch gemeenschapsgeld naartoe. Dus moet het dan ook écht aan de gemeenschap ten goede komen. Zodra de tuin geopend is, controleren wij of deze aan de eisen voldoet. In principe zit mijn taak er dan op. Maar heel toevallig woon ik in hetzelfde stadsdeel en zal zelf ook zeker komen kijken."

Middenstanders

Niet alleen buurtbewoners zullen profiteren van de groene ontmoetingsplek. Ook de plaatselijke middenstand zal er wel bij varen. "Deze buurt zit al een jaar of tien in de lift", legt Van der Harst uit.

"Er komen steeds meer jonge gezinnen wonen die meer te besteden hebben." Een rondje langs die middenstand in de driehoek Weimarstraat/Beeklaan/Galileïstraat leert dat er behalve de gebruikelijke Albert Heijn, Blokker en Etos vooral veel kleine zelfstandigen zitten: een Poolse supermarkt, een bakkerij en een Bollywoodshop. De eigenaar van de Turkse bakkerij weet overigens nog van niets. Terwijl één van zijn medewerkers shoarma schraapt en iemand anders een pizza maakt, vraagt Aydin Gülsoy of de sloop van het pand extra parkeerplekken zal opleveren. Maar als hij hoort over een tuin, dan gaan zijn ogen glimmen. "Ik heb niet veel tijd om met mijn kinderen op pad te gaan. Misschien kan ik ze dan wat vaker hier mee naartoe nemen."

Kamla van Ram's Bollywoodshop is wel op de hoogte. "Het bordje 'Open' zal ik er niet voor omdraaien, maar als één van mijn kinderen me achter de toonbank kan vervangen, ga ik er zeker met mijn kleine kinderen naartoe. Ik woon hier al 35 jaar en ik ken veel mensen. Vooral als het mooi weer is, maak ik hier op de stoep veel praatjes. Maar het kan altijd meer. Dus laat die tuin er maar komen!"

Hyves

Stichting Emma's Hof heeft alle moderne communicatiemiddelen aangegrepen om ruchtbaarheid aan haar project te geven: twitteren, bloggen, een Hyvespagina met 103 leden en een e-mailbestand van mensen die straks actief een bijdrage willen leveren. Want dat is de bedoeling: het onderhoud zal ook door de buurtbewoners zelf gebeuren. Eén van die mensen in het bestand is de 34-jarige vrijwilligster Inge die net langs wandelt met haar 5 maanden oude Hannah. "Heerlijk dat er straks een plek is waar ik met haar naartoe kan om te spelen. En ik wil zeker wel helpen schoffelen, hoor!" De afgelopen paar jaar samenvattend zegt Martin van der Harst: "We hadden geen groots maatschappelijk verlangen om iets met de buurt te doen. Maar we vroegen ons af wat er toch met dat gebouw zou gaan gebeuren. Als we van tevoren hadden geweten dat we er per persoon wekelijks zes uur werk in zouden stoppen, waren we er misschien nooit aan begonnen. Maar het geeft enorm veel energie!" •

Een ambtenaar die zegt dat het wel kan.
Ilse Menkhorst, projectleider,
Dienst Stedelijke Ontwikkeling Den Haag

"Het zal een rustpunt in de wijk worden. Voor iedereen toegankelijk. Dat is belangrijk, want er gaat toch gemeenschapsgeld naartoe. Dus moet het dan ook écht aan de gemeenschap ten goede komen."

De schatkist van Emma's Hof

Iedereen is het er over eens dat een plan als Emma's Hof uitzonderlijk is. En had de stadstuin maar twee kwartjes gekost, dan groeide en bloeide alles er vast al welig. Maar er is zo'n € 1.400.000 nodig. Dat bedrag heeft de Stichting Emma's Hof op een knappe manier bij elkaar weten te sprokkelen. Letterlijk, soms. Door bijvoorbeeld het buurtfeest Emma's Hof te organiseren waarbij bewoners hun huis openstelden of een activiteit organiseerden. Variërend van een verhaal vertellen tot voeten masseren. Alles in ruil voor harde valuta, uiteraard. De schatkist van Emma's Hof was toen namelijk nagenoeg leeg. Daarnaast werd natuurlijk flink gelobbyd en gingen er pakketten subsidieaanvragen de deur uit. "Gelukkig was de politiek ons goedgezind en zeer welwillend", vertelt voorzitter Martin van der Harst. Na veel vijven en zessen kwam de wethouder van Bouwen en Wonen over de brug met € 500.000. "De gemeente krijgt veel plannen van buurtbewoners die het voorwerk hebben gedaan. De ambtenaren moeten dan de rest doen. Dat wilden wij juist niet. Wij wilden dat het ons initiatief bleef, inclusief het onderhoud en beheer. Dat viel extra goed. En ook omdat het een 'groen' project is natuurlijk." Ook het stadsdeel Segbroek legde € 40.000 bij, Fonds 1818 doneerde € 100.000, Ars Donandi leverde € 30.000, het VSB fonds € 96.000, VROM € 250.000 en KNHM gaf voor de projectleider van de tuinaanleg € 18.000 en ondersteunde bij de planvorming. In mei wordt de bijdrage van het Europese Fonds definitief. Als klap op de vuurpijl won Emma's Hof ook nog de Mooi Nederland Prijs van het Ministerie van VROM. Dit prijzengeld van € 250.000 was meer dan welkom.

Een projectontwikkelaar die niet alleen op winst uit is.
Peter Pronk, adjunct-directeur van Timpaan

"Maar bij ons geldt in dit soort gevallen ook het maatschappelijke belang. Wij zijn geen filantropen en geven geen subsidie, maar willen wel pro deo kennis delen."

Alie Vreemann:

‘Neem het heft in eigen handen, denk ik dan’

Tekst: Margriet van Aalten – Foto's: De Beeldredactie/Martin Hogeboom

Een project met een glimlach, zo noemt Alie Vreemann het Gedenkbos Neede, een plek waar mensen bomen kunnen planten bij een bijzondere gebeurtenis. “Het ráákt mensen, door de positieve uitstraling die het heeft, maar ook de ontroering die het teweegbrengt. Initiatieven als deze zijn kansrijk omdat ze aansluiten bij de behoefte van mensen.” Mooie woorden voor een idee dat klein begon, als een vrolijke brainwave na een paar flinke borrels op een verjaardagsfeestje. “Ik deelde met anderen de behoefte aan kleinschalige ‘verrassingen’ in het buitengebied van de Achterhoek. Het verdwijnen van de landbouw leek zijn weerslag te hebben op de bedrijvigheid en de levendigheid van de streek. De meest wilde recreatieplannen vlogen die avond over tafel. Alleen, de volgende morgen was iedereen weer ‘geland’, terwijl het idee voor een gedenkbos met speelvoorzieningen bij mij bleef hangen.”

Ups en downs

Alie is zogezegd ‘allergisch’ voor mensen die over van alles mopperen, maar ondertussen zelf niets doen. “Neem het heft in eigen handen, denk ik dan.” En dat deed ze. In haar enthousiasme voor het plan dat nauw aansloot bij haar persoonlijke interesse voor natuur en recreatie lukte het haar snel een bestuur te organiseren.

Het project goed van de grond krijgen was een ander verhaal. “In drie jaar tijd hebben we behoorlijk veel ups en downs gehad. Het is maar goed dat je van tevoren eigenlijk niet weet waar je aan begint. Hoe vaak hebben we niet een bestuursvergadering tot de laatste vergadering uitgeroepen. En dan was er toch weer een lichtpuntje.”

Kindje

Een goede samenwerking is wat Alie betreft de sleutel tot succes. “Je moet in eerste instantie laten zien dat je er zelf in gelooft en bereid bent om je voor de volle honderd procent in te zetten. In je eentje kun je niet veel. Ik heb mensen bij elkaar gezocht die elk zo hun eigen kennis hebben. Benoem je elkaars kwaliteiten en benut je die ook, dan kun je samen meer bereiken dan de optelsom van ieder afzonderlijk.” Inmiddels is ze, net als de medebestuurleden, vergroeid met het Gedenkbos. “Het is ons kindje geworden.” Nu ziet ze hoe het zich wortelt in de Achterhoekse grond en cultuur. “Die plantdagen blijven bijzonder. Je denkt dat mensen ‘gewoon’ een boompje planten. Maar zo’n boompje wordt een boompje met zingeving, alleen al door het ritueel van het planten zelf waarbij emoties van blijdschap en verdriet een plek krijgen. Daar haal ik nog altijd veel voldoening uit.” •

Alie Vreemann (43)

Beleidsmedewerker bij een woningcorporatie en secretaris van het bestuur Gedenkbos Neede. Toen ze op haar dertigste terugkwam in de streek waar ze ooit opgroeide, viel haar op hoe stil het er was geworden. Recreatief gebruik van het buitengebied kwam nog niet echt op gang.

Het project

In Gedenkbos Neede planten mensen bomen bij een bijzondere gebeurtenis of om een herinnering levend te houden. Inmiddels zijn er zo’n 250 bomen geplant. In 2012 is ‘het bos vol verhalen’ waarschijnlijk vol. Ook dan blijft het een prachtige plek om te recreëren. Het bestuur heeft ideeën voor nevenactiviteiten op het gebied van kunst en cultuur. Zie voor meer informatie www.gedenkbosneede.nl

“Die plantdagen blijven bijzonder. Je denkt dat mensen ‘gewoon’ een boompje planten. Maar zo’n boompje wordt een boompje met zingeving, alleen al door het ritueel van het planten.”

Wat een ontdekking!
Zoveel vers op een
kilometer afstand
van huis

De nieuwe speelplek
trekt aan! Ongeloflijk
dat dit eerst zo'n
modderpoel was.

Op bezoek bij de zorgboerderij

Het ruikt hier
naar vroeger!

DE NIEUWE WANDELROUTE

kinderen genieten van
het spelen met water,
zand en keien.

Nieuwjes uitwisselen
op de jeu-de-boulesbaan

De jongeren ontmoetingsplek
(af en toe ook voor fietsers en wandelaars)

‘De’ Kern met Pit-deelnemer: Een sociaal bewogen doener

Het zijn ongelofelijke doeners, sociaal bewogen en met hart en ziel betrokken bij hun leefomgeving. Ze zijn professioneel, technisch handig en vooral beschikken ze over een uitgebreid contactennetwerk. Een deelnemer aan de KNHM-wedstrijd ‘Kern met Pit’, bezien door de ogen van drie juryleden en een sociaal wetenschapper. Hoe omschrijven zij een ‘Kern met Pitter’? Wat zijn de kenmerken? Wat de drijfveren?

Tekst: René Didde – Foto’s: Kern met Pit-deelnemers

Vanaf het prille begin zit ze in de jury. Gedurende dertig jaar zag ze meer dan tweehonderd projecten in drie verschillende provincies voorbijkomen, met in totaal zo’n zevenhonderd deelnemers aan de Kern met Pit-wedstrijd. Dus als er iemand iets zinnigs kan zeggen over de drijfveren van de participanten, dan is het Simonne Oxener, Utrechts jurylid. “In het algemeen zijn het ongelofelijke ‘doeners’, die zeer sociaal bewogen zijn”, vertelt ze. “Ze hebben veel oog voor de medemens bij hen in de buurt en willen daarbij de leefbaarheid van hun omgeving verbeteren”, aldus Oxener. Deze doeners blijken niet alleen in Kern met Pit-groepen actief te zijn, maar ook in vele andere vrijwilligersgroepen te werken. Oxener: “Ze zijn onderdeel van een uitgebreid contactennetwerk, waarin ze ook op andere fronten zaken voor elkaar boksen. Ze volharden om het budget rond te krijgen en zijn niet te beroerd om de lokale aannemer te bewegen op zaterdagochtend gratis het grondwerk uit te voeren voor de broodnodige uitbreiding van het buurthuis.”

Professioneel en betrokken

Ook Frank Naber is een veteraan in de wereld van Kern met Pit. Naber jureert in Overijssel. “Veel Kern met Pit-groepen ontstaan door twee of drie enthousiastelingen die bij een kop koffie de toestand in de buurt doornemen. In de loop der tijd zijn zij uitgegroeid tot professionele vrijwilligersgroepen, die zich op tal van andere terreinen bewegen”, zegt Naber. Hij ziet een doorsnee van de Nederlandse bevolking voorbij komen in de projecten. “In plattelandsgebieden zijn het vooral blanke Nederlanders, in steden zijn meer nieuwe Nederlanders actief. Het is van alles wat: vroeg gepensioneerd, technisch handig, vaak zowel hobbytechnisch als werktechnisch. Ik zie bovendien veel mensen die naast hun parttimebaan bewust een ‘vrijwilligersbaan’

onderhouden. Tenslotte zijn er veel mensen van de partij die tijdelijk of permanent werkloos zijn maar zich verdienstelijk willen maken voor de samenleving”, somt Naber op. Betrokkenheid bij de leefomgeving is de grootste gemeenschappelijke deler, vindt ook Frank Naber. “Je ziet vaak dezelfde groepen in de Kern met Pit-wedstrijd terugkomen om een ander deel van een project uitgevoerd te krijgen. Of het nu gaat om een onderdeel van een grootschalig project zoals een streekmuseum of een klein project zoals de volière in een pastorietuin, deelnemers leggen hun hart en ziel erin.”

Eigen behoefte

Menno Hurenkamp knikt instemmend wanneer hij hoort wat de drijfveren zijn. De socioloog aan de Universiteit van Amsterdam verrichtte veel onderzoek naar de motivatie van vrijwilligers in Nederland. “Groepen van vrijwilligers vertonen vaak dezelfde algemene patronen”, constateert Hurenkamp. “Betrokkenheid bij hun eigen buurt vormt de drijfveer. Minstens zo belangrijk is dat naast de sociale aspecten het vrijwilligerswerk ook de eigen behoefte van deze doeners vervult”, zo heeft Hurenkamp onderzocht, onder meer in het rapport ‘Wat burgers bezielt’ in 2006. Hurenkamp zegt dat dergelijke vrijwilligers vaak hoogopgeleide veertigplussers zijn, die vaker dan de gemiddelde burger lid zijn van een politieke partij (met name CDA en GroenLinks), vaker naar de kerk gaan en vaker actief zijn in twee of drie buurtinitiatieven.

Duwtje in de rug

Veel gaat goed en er is ook wel eens wat mis gegaan. Frank de Vries, sinds drie jaar regionaal jurylid in Gelderland en sinds kort ook lid van de hoofdjury, ziet soms initiatieven die dreigen te stranden. Hij zegt echter dat veel plattelandsgemeenten intussen een zogeheten

contactambtenaar kennen die Kern met Pit-groepen de weg wijst in het ambtelijke woud. “En wij onderhouden weer contact met de contactambtenaar om de Kern met Pit-wedstrijd te promoten”, zegt De Vries. Als meer overtuigingskracht nodig is, schuwt De Vries niet oud-collega’s van ingenieursbureau Arcadis in te schakelen. “We hadden dat laatst nog bij de hand bij het herstel van een natuurswembad, dat kampt met wisselende kwaliteit van het zwemwater door fluctuerende grondwaterstanden. Ambtenaren zien deze extra expertise als een welkome aanvulling. Tegelijk geven we de Kern met Pit-groep een duwtje in de rug.” •

Kern met Pit

Kern met Pit is een wedstrijd, of beter weddenschap, voor bewonersgroepen die zelf hun leefomgeving willen verbeteren met een concreet project. Ze wedden met Koninklijke Nederlandsche Heide-maatschappij dat zij binnen een bepaalde tijd het project van de grond krijgen. Als het lukt, volgt een beloning van minimaal 1000 euro en het predikaat ‘Kern met Pit’. Lukt het niet, dan kan een groep in aanmerking komen voor een aanmoedigingsprijs van 500 euro.

Pieter Brands:

‘Wat mij gaande houdt, is de voldoening’

Tekst: Margriet van Aalten – Foto's: Luuk Schudde en De Beeldredactie/Martin Hogeboom

“Ik ben nogal honkvast. Als ik eenmaal ergens bij zit, moeten ze me min of meer dwingen op te stappen”, grapt Pieter Brands. “Dus al heb ik me voorgenomen om het stokje over te dragen als we met de Koffiebar gesettled zijn in het nieuwe pand, echt makkelijk zal het niet zijn.” Pieter is sinds een jaar of vijf voorzitter van Koffiebar in Urk. Samen met het bestuur loodste hij de vrijwilligersorganisatie langs de notaris voor de officiële oprichting van de stichting. Via fondsenwerving werd de geplande verhuizing mogelijk gemaakt. En dat terwijl hij er ook ‘maar ingerold’ is. Als jongere zocht hij naar een gelegenheid om verantwoord uit te gaan; in de Koffiebar bleek hij helemaal op zijn plek. “Ik raakte er snel meer bij betrokken, wilde graag een actieve rol spelen. Gelukkig biedt de Koffiebar volop ruimte tot zelfontplooiing.”

Eindeloos lobbyen

“Ik vond – en vind – dat jongerenwerk ondergewaardeerd wordt. Wilde ik daar iets aan veranderen, dan moest ik er iets voor doen.” Als voorzitter zette Pieter de organisatie meer op de kaart. Dat móest ook als deze van de oude houten keet naar een nieuw onderkomen wilde verhuizen. “Het was zaak een compleet programma op te stellen: waar moest onze nieuwe locatie aan voldoen, wat was onze missie eigenlijk en hoe konden we onze doelen bereiken?”

Onder begeleiding van Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij heeft Pieter eindeloos gelobbyd, presentaties verzorgd en contacten aangehaald met de politie, gemeente en provincie. “Moeilijk soms hoor, er komt veel bij kijken. Met name de omgang met politici vond ik lastig. Ook was het even zoeken naar een goede samenwerking met de andere jongerenorganisaties waarmee we gaan ‘hokken’.”

Serieuus

Voor Pieter is het de kunst de juiste balans te vinden tussen het voorzitterschap, studie en vrije tijd. “Wat mij gaande houdt, is mijn plezier om met jongeren te werken en de voldoening die je krijgt als je ziet dat de bezoekers van de Koffiebar het naar hun zin hebben. Jongeren weten onze organisatie te vinden, ook als het serieuze problemen betreft. Dat doet mij wat. Bovendien vind ik het prettig dat ik bij de Koffiebar met het geloof bezig kan zijn, er handen en voeten aan kan geven. Ik heb hier vrienden gemaakt voor het leven én doe veel ervaring op. Daar zal ik in mijn toekomstige leven als predikant veel aan hebben.” •

Pieter Brands (29)

Vierdejaars student theologie aan de Theologische Universiteit Apeldoorn. Pieter wil predikant worden. Hij is al tien jaar vrijwilliger bij Koffiebar Urk. Vijf jaar geleden werd hij voorzitter. Hij heeft actief fondsen geworven voor de verhuizing van een oude barak naar een nieuw pand.

Het project

Vrijwilligersorganisatie Koffiebar ‘Koem ur in’ (Urkers dialect voor ‘kom binnen’) is als ontmoetings- en opvangplek voor jongeren al meer dan veertig jaar een begrip in Urk. Het christelijk geloof ligt ten grondslag aan de stichting. Naast bijbelstudies zijn er tal van activiteiten, variërend van muzikale talentenjachten tot filmavonden. Zie voor meer informatie www.koffiebarurk.nl

“Ik vond - en vind - dat jongerenwerk ondergewaardeerd wordt. Wilde ik daar iets aan veranderen, dan moest ik er iets voor doen.”

Binnen het speelveld actief burgerschap spelen overheid en instanties als politie, woningcorporatie en dergelijke een belangrijke rol. Willen burgers hun dromen waarmaken, dan vraagt dat om een soepele samenwerking tussen initiatiefnemers en betrokken instanties. Dat komt aan op ‘loslaten’. En daar wil de schoen nog wel eens wringen.

Geen regels maar spelers

Een pleidooi voor het faciliteren van burgers

Tekst: Joop Hofman en Jornt van Zuylen – Illustratie: Aleid Landeweert

Everydaymakers zijn goed in staat tot zelf- organisatie en krijgen zaken voor elkaar

komen drijven, inspelend op de unieke situatie, authentieke inzet. Twee systemen die niet tot één te maken zijn. Want dan gijzelen ze elkaar, door elkaars kracht af te nemen.

Schilden van wederzijds overleg

Willen we echte initiatiefnemers in de lokale samenleving een duwtje in de rug geven, dan zullen we af moeten van de formele overlegafspraken of convenanten als enige communicatievorm tussen vertegenwoordigers van wijken en dorpen en betrokken instanties. Wat bedoeld is als samenwerking is in werkelijkheid ‘op afstand houden’. De formele overleggen werken te veel als schilden van wederzijds overleg. Het dorp of de wijkorganisatie is het schild dat namens de wijk praat en de wethouder of leefbaarheids-medewerker is het schild namens gemeente of corporatie. De everydaymaker kent geen afstand. Hij gebruikt zijn antenne. Hij duikt de wijk en het dorp in en duikt in het apparaat. Want ook onder de professionals bevinden zich everydaymakers. En ook zij bewegen zich door het apparaat alsof het een diffuus netwerk is van mensen, beleid, afspraken, politici, taken en koffiemachines. En dat is het ook. Bottom-up-initiatieven hebben de meeste kans van slagen als de everydaymakers van de straat en die van het apparaat elkaar vinden.

Spagaat tussen initiatiefnemer en bureaucratie

Hoe ga je daarmee om als overheid? Maatschappelijke problemen pak je samen aan en los je samen op. “Samen leven, samen werken” was niet voor niets het motto van de regering. Bewoners die zich inzetten voor hun eigen leefomgeving en maatschappelijke organisaties en bedrijven die zelf verantwoordelijkheid nemen voor het publieke domein. De overheid moet hun bemoeienis dan wel meer en meer loslaten. Zijn overheden in de verzorgingsstaat van de afgelopen decennia gewend geraakt om vooral zelf te sturen, vandaag de dag komt het aan op het ‘faciliteren’ van burgers. En dat betekent een enorme omslag in denken en doen. Want wat is ‘faciliteren’ eigenlijk? Wanneer ondersteun je een initiatief wel of niet? Wanneer is een initiatief representatief en moet het representatief zijn? Hoe past het binnen het beleid en waar haal je budget vandaan? Je wilt een initiatiefnemer niet ontmoedigen, maar je kent ook de bureaucratische werkelijkheid. Je wilt wel ruimte geven maar het moet wel

Top-down: duwen en verleiden

Was verbeteren van de leefomgeving in de zeventiger jaren vooral het exclusieve terrein van de gemeente en provincie, tegenwoordig nemen actieve burgers steeds vaker het voortouw. Hun rol is de laatste jaren stapsgewijs veranderd van afnemer, inspreker, mee-prater, ideeënleverancier, coproducent, initiatiefnemer, beslisser tot zelfdoener. Overheid en betrokken instanties sturen dan wel steeds minder, ze proberen wel te duwen en te verleiden. Want er is top-down bedacht dat het bottom-up moet. De ideeën moeten vanuit burgers zelf komen. Zo introduceerde het ministerie van Wonen, Wijken en Integratie voor tientallen miljoenen aan bewonersvouchers, waardebonnen voor bewonersinitiatieven. En zo kent bijna elke woningcorporatie in Nederland wel een stimuleringsfonds voor bewoners. Een stad als Eindhoven heeft Gekke Henkie-bussen, brievenbussen waar bewoners een eenvoudig idee plus GSM-nummer in kunnen gooien. En tweejaarlijks organiseert Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij (KNHM) de leefbaarheids-wedstrijd Kern met Pit. En het werkt, per ronde melden zich meer dan tweehonderd initiatiefnemers aan!

Bottom-up: everydaymakers

Het is een logische beleidsstrategie van de overheid en betrokken instanties om op een open manier ruimte te maken voor initiatieven in de dop. Want steeds meer bepalen mensen met ideeën en initiatieven de leefomgeving in wijken en dorpen. De Deense bestuurskundigen Bang en Sørensen gaven in 2001 deze mensen een naam: everydaymakers. Zij zijn actief op lokaal (wijk)niveau, zijn goed in staat tot zelforganisatie en krijgen zaken voor elkaar in de wijk of het dorp. Everydaymakers zijn geen eenlingen, kunstenaars, autonomen of Willie Wortels. Ze handelen maatschappelijk bewust zonder in de politiek te willen. Ze werken aan draagvlak zonder een communicatieplan. Ze bedenken oplossingen vanuit gedrevenheid en energie en niet vanuit een SWOT-analyse. De everydaymakers zijn actief voor de woningbouwcorporatie (zoals de buurtcoach van Kan Wel), voor de gemeente (zoals de ideeën-makelaar in Zwolle of de talentcoach in Deventer), of het zijn zelf-standigen of stichtingen, bijvoorbeeld rondom een specifieke sector (Greenwish voor duurzame initiatieven). Deze everydaymakers kunnen ook een belangrijke functie hebben als ‘groene golf ambtenaar’: ze moeten ervoor zorgen dat initiatiefnemers geen last hebben van de bureaucratie, ervoor zorgen dat initiatiefnemers er via een groene golf doorheen worden geleid.

Twee werelden

De verleidende partijen en de everydaymakers vinden elkaar vaak wel. Maar in de samenwerking zijn ze niet altijd gelukkig. Overheden en betrokken instanties werken bij voorkeur volgens harde organisatiesystemen. Ze hebben de neiging om de everydaymakers een plekje te geven in hun eigen agenda of beleidsprocessen. Maar everydaymakers werken vanuit een systeem dat buurt, dorp of straat heet. Een min of meer diffuus sociaal systeem van individuen, families en netwerken met eigen codes en gewoonten, waar verschillen tussen elkaar en verbondenheid met elkaar een belangrijke rol spelen. Twee verschillende werelden: het apparaat en de straat. Elk met zijn eigen logica. Elk met zijn eigen kracht: de kracht van de apparaatlogica (ordening, planning, beleidsafwegingen) en de kracht van de straatlogica: het onverwachte, de eenlingen die boven

Zijn overheden de afgelopen decennia gewend geraakt om zelf te sturen, vandaag de dag komt het aan op het 'faciliteren' van burgers. En dat betekent een enorme omslag in denken en doen.

binnen de regels gebeuren. Faciliteren is dus niet eenvoudig, als gemeenteambtenaar kom je in een spagaat tussen de initiatiefnemer en de bureaucratie. Maar de bureaucratie is geen excuus, faciliteren is vooral een houding om daarmee om te gaan. Actief luisteren is essentieel, verplaats je in de logica van de initiatiefnemer, zoek ook mogelijkheden buiten het apparaat, probeer actief te verbinden en geef vooral waardering en erkenning.

Luisteren is faciliteren

Deze houding is niet iedereen gegeven. Vroeger had je opbouwwerkers, welzijnswerkers en wijkwerkers, tegenwoordig zijn er dus ook de everydaymakers. In hun enthousiasme negeren zij regels en procedures. Met souplesse weten zij de paden te banen om een bewonersinitiatief tot een succes te maken. Voor betrokken instanties is het de kunst aan te sluiten bij de burgerinitiatieven. Dat betekent afscheid nemen van bekende werkwijzen. Minder sturen. Actief luisteren. Dan kunnen 'straat' en 'apparaat' elkaar echt ontmoeten. Leer van het citaat uit een Nicis-kennissatelier: "Probeer onbevooroordeeld te luisteren naar initiatiefnemers. Luisteren is al faciliteren. Zoek persoonlijk contact. Ga naar de initiatiefnemer toe of bel hem/haar op. Een papieren verhaal zegt beslist onvoldoende. Luister naar het verhaal áchter het verhaal. Begin niet, terwijl je luistert, al te bedenken hoe het anders moet. Heb werkelijk 'oor'

Website tips

www.knhm.nl
www.helpeenburgerinitiatief.nl
www.eigenWIJzebuurten.nl
www.trouw.nl/idealen
www.mooizogedzo.nl
www.slinger.nu
www.GreenWish.nl
www.kanwel.nl

voor de visie van de initiatiefnemer. Luisteren wekt vertrouwen en respect. Initiatiefnemers hebben vaak een andere vraag, dan je op voorhand denkt."

Meer nodig

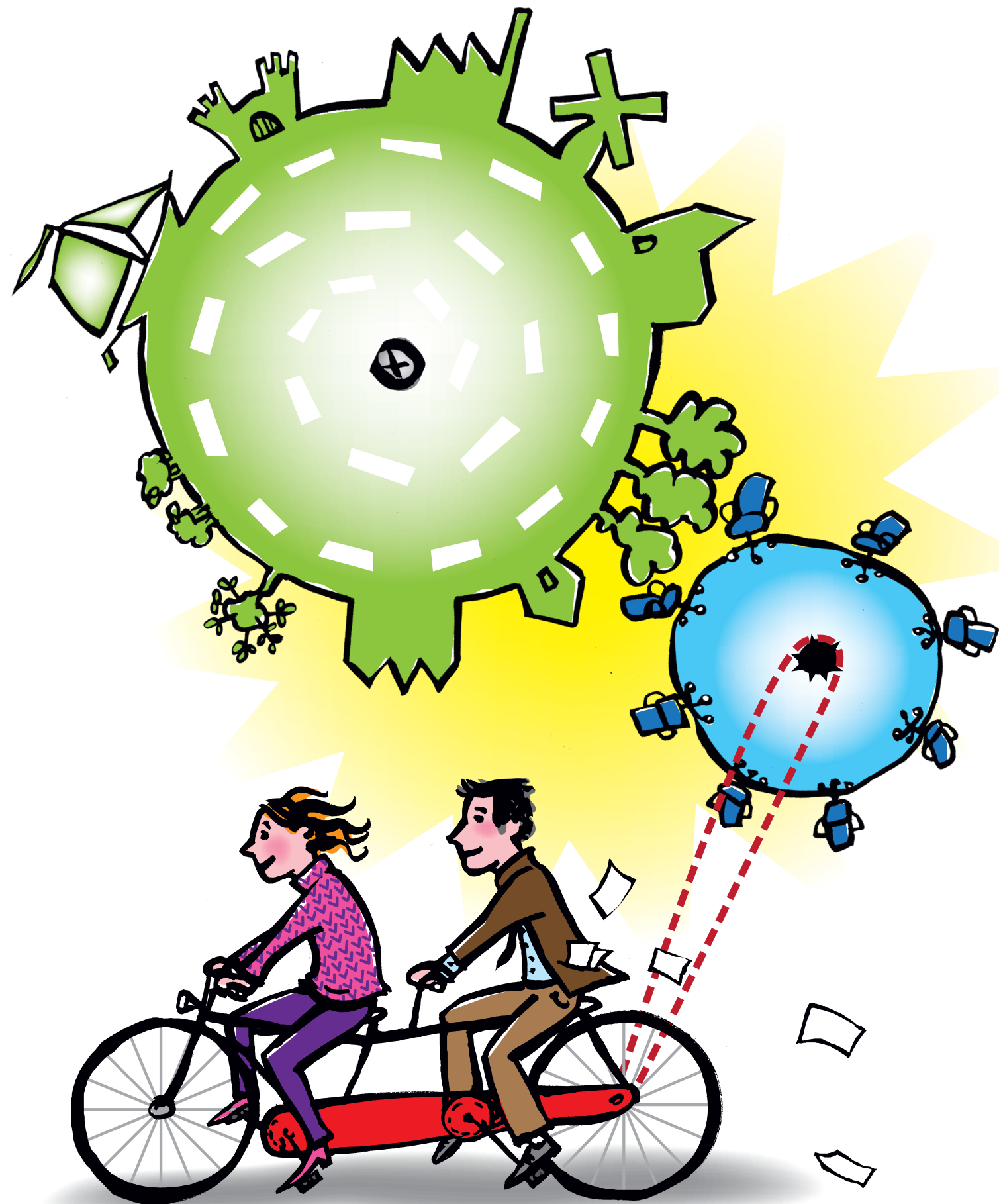
Er ontstaan steeds meer maatschappelijke initiatieven binnen het publieke domein. Mensen die zelf energie produceren, zelf een verzorgingshuis opzetten, elkaars kinderen opvangen, ontwikkelingswerkprojecten starten, een buurthulpcentrale of een voedselbank beginnen, een woonwijk ontwikkelen of gewoon een straatfeest organiseren. Mede onder invloed van internet kunnen mensen zich makkelijker verzamelen rondom een gemeenschappelijke interesse of actie. Het publieke domein wordt weer van iedereen en niet alleen de verantwoordelijkheid van de overheid. En daarvoor is meer nodig dan een aantal everydaymakers. Het betekent ook een verschuiving van grenzen tussen publiek, privaat en particulier domein. Het betekent een andere verhouding tussen overheid en burgers. Een overheid die loslaat, die ook de kunst verstaat om niet te helpen, mensen in staat stelt op eigen kracht te leven, zelfredzaamheid en eigenaarschap stimuleert en de creativiteit van bewoners benut.

Gemotiveerde gemeenten

Om deze omslag te stimuleren, zet het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) alle zeilen bij om lagere overheden een handje te helpen succesvol te participeren bij burgerinitiatieven. Er is al veel veranderd. Al in 2007 verscheen 'Help! Een burgerinitiatief', een boek vol inspiratie om gemeenten te motiveren aan de slag te gaan met burgerinitiatieven. Inmiddels bestaat de handige waaier 'Help een burgerinitiatief!' met tal van voorbeelden van initiatieven met actieve burgers aan de wieg. Veel gemeenten in Nederland hebben dus de kracht van die burgerinitiatieven ontdekt en willen deze graag ondersteunen. Voor meer informatie kijk ook op www.helpeenburgerinitiatief.nl of www.inactiemetburgers.nl •

Auteur Joop Hofman is directeur van de Rode Wouw. De Rode Wouw ontwerpt modellen en methodes voor bewonersparticipatie voor gemeenten, woningcorporaties, politie, et cetera.

Auteur Jornt van Zuylen is initiatiefnemer en ambtenaar van InAxis. Hij is daarnaast auteur van 'Help! Een burgerinitiatief' (Koninklijke Broese & Peereboom BV, 2007).

Nicole Hoven:

‘Meer dan alleen eigen nieuwsgierigheid’

Tekst: Margriet van Aalten – Foto's: De Beeldredactie/Martin Hogeboom

Regelrechte nieuwsgierigheid, dat is wat ten grondslag lag aan het idee voor Stichting Van de boer. Nicole Hoven werkte ooit als cateraar en kwam in die hoedanigheid steeds vaker met biologische producten in contact. “Ik merkte dat ik wilde weten waar die producten vandaan kwamen. Mijn zaterdagse uitjes stonden vaak in het teken van gesprekken met bijvoorbeeld boeren en bakkers uit de regio Rotterdam, de stad waar ik al meer dan twintig jaar woon. Ondernemend als ik ben, vond het ik jammer alleen mijn eigen nieuwsgierigheid te bevredigen. Ik wilde meer.”

Aanstekelijk verhaal

In Rianne Andeweg vond ze een gelijkgestemde. “We werken allebei graag met lokale en ambachtelijke producten”, vertelt Nicole. Samen richtten ze Stichting Van de boer op met als vlaggenschip het restaurant en de aangrenzende winkel. “Dat ging allemaal heel snel. Tussen het eerste gesprek over het pand tot aan de opening van het restaurant zaten maar zes weken. Maar werken onder tijdsdruk is wel een terugkerend thema op mijn cv.” Niet dat ze geen opstartproblemen hebben gekend. “Onbedoeld heb ik zelf twee maanden ‘achter de kachel’ moeten staan. Daar heb ik een zware dobber aan gehad. Probeer ondertussen dan maar eens een visie

te ontwikkelen en groter te denken dan restaurant en winkel alleen. Met het project Rotterdamse Oogst trekken we het breder en laten we het publiek op een speelse manier kennismaken met de doelstelling van de stichting: het platteland de stad in. Waarom het gedachtegoed van de stichting zo goed wordt opgepikt? Het is, denk ik, een aanstekelijk verhaal dat we op onze manier heel praktisch en concreet weten te vertalen naar producten, activiteiten en festivals.”

Bonte mix

“Ik zie dat in Rotterdam het contact met het platteland moeilijk te maken is. In alle bescheidenheid wil ik een bijdrage leveren aan de kwaliteit van leven in de stad. Dat doen we door producten die met zoveel liefde gemaakt zijn hier een plek te geven.” Van al het werk dat ze heeft verzet, beschouwt Nicole het Rotterdamse Oogst Festival als een hoogtepunt: “Een bonte mix van wat boeren en burgers elkaar te bieden hebben.” Maar de voldoening zit ‘m ook in de kleine dingen: “De verwondering van mensen over de smaak van vlierbesbloesemlimonade, kinderen die een koe melken, schapen die rondlopen in de stad. Zulke dingen doen me meer dan welke positieve restaurantrecensie of welk krantenartikel dan ook.” •

Nicole Hoven (44)

Initiatiefneemster Stichting Van de boer, burgerlid van de Rotterdamse Commissie Welstand en Monumenten. Binnen het project Rotterdamse Oogst werkt Nicole momenteel aan de plannen voor een stadsboerderij, een plek waar alles samenkomt: landbouw, educatie en een boerenmarktplaats.

Het project

Stichting Van de boer wil het platteland de stad in brengen om zo de uitwisseling tussen stad en land, boer en burger, gezondheid en voeding, natuur en (sociaal) milieu te prikkelen. Rotterdamse Oogst is een van de projecten van de stichting. Zie voor meer informatie www.vandeboer.nl en www.rotterdamseogst.nl

“In alle bescheidenheid wil ik een bijdrage leveren aan de kwaliteit van leven in de stad. Dat doen we door producten die met zoveel liefde gemaakt zijn hier een plek te geven.”

Wat zou jij doen?

Stel je bent wijkmanager. En je hebt een onbeperkt budget ter beschikking. Wat zou jij dan in je leefomgeving willen verbeteren? Minstens zo interessant is de vraag: waarom heb je dat wel of niet opgepakt? We vroegen het zes mensen op straat.

Tekst en foto's: Ronald de Hommel

Samira Charaf
Veilige speelruimte

Waar

Mercatorplein, Amsterdam West

Wie

Samira Charaf

Idee

"Er zou wel wat meer speelruimte voor kinderen of een buurthuis voor jongeren gecreëerd mogen worden. Je ziet veel te veel kinderen op straat spelen of rondhangen. Je hebt hier alleen maar drukke straten."

Waarom pak je dat niet op?

"Er zijn genoeg mensen die er wat aan zouden moeten doen. Bij de gemeente bijvoorbeeld! Ik heb het druk genoeg met mijn school, stage en werk."

Lily en Marcel Korremans
Historische binnenstad beschermen

Waar

Velperbuitensingel, Arnhem

Wie

Lily en Marcel Korremans

Idee

Lily: "Ik vind dat Arnhem meer zou moeten doen om de historische binnenstad te beschermen. Onlangs heeft een makelaar een mooi Art-Nouveaupand midden in het centrum gekocht. En nu wil hij het tegen de vlakte gooien om er iets nieuws te bouwen. Dit zou niet moeten kunnen!"

Waarom doe je er niets aan?

"Een tijdje geleden was er precies zo'n situatie. Aan de Braamweg is een perceel met mooie villa aangemerkt als functioneel groen. Het stuk land was door een projectontwikkelaar aangekocht en het bestemmingsplan werd gewijzigd. Ik ben toen naar een inspraakavond gegaan. Daar bleek dat de beslissing al genomen was, de vraag was niet of er iets nieuws moest komen, maar wát: dure appartementen of villa's. Wat kunnen wij burgers dan nog doen?"

Mareen van der Putten (l)
en Hanneke Hermesen (r)
Beter door de bouwput

Waar

Centraal Station, Arnhem

Wie

Mareen van der Putten en Hanneke Hermesen

Idee

Mareen: "De verbinding van het Centraal Station naar de stad zou verbeterd moeten worden. Met de auto de stad in gaan is helemaal een ramp, dus ik kom met de trein. Maar ze zijn hier al heel lang aan het verbouwen en je moet om een grote bouwput heen lopen. De verbindingstraat is onduidelijk lang, steil en slecht aangegeven. De verbouwing zou al klaar zijn, maar gaat nog een paar jaar duren. Er zou een betere tijdelijke oplossing moeten komen."

Aanpakken?

"Je kunt in je eentje wel gaan protesteren, maar dat heeft toch geen zin. Ik kom hier ook niet dagelijks, dus ik vind het niet erg genoeg om me er voor in te zetten. Misschien anderen wel."

Marleen de Jonge
Auto's weg rond park

Waar

Jan Evertsenstraat, Amsterdam-West

Wie

Geoffrey Raktoe

Idee

"Er zou meer opgezet moeten worden voor jongeren, een buurthuis bijvoorbeeld."

Wat let je?

"Ik woon hier pas een paar weken en ik verhuis binnenkort naar Japan. Als ik hier zou blijven zou ik wel wat willen organiseren voor jongeren. Ze moeten creatief gestimuleerd worden, met tekenen bijvoorbeeld. Ik was zelf ook een hangjongere in Amsterdam-Oost. Bij mij heeft een buurthuis gewerkt."

Waar

Ruiterweg, Gerwen (gemeente Nuenen)

Wie

Ruud van Heijst

Idee

"Het idee kwam niet van mij, maar een dorpsgenoot stelde voor om een jeu-de-boulesbaan aan te leggen in het dorp. Ik ben lid van de dorpsraad en vond het een leuk idee. Ik heb een hoveniersbedrijf en geef les op de 'Groencampus' in Helmond, een tuinbouwschool. Ik heb contacten gelegd met een bevriende grondwerker. Hij levert gratis materialen zoals aarde en een graafmachine. Leerlingen van de 'Groencampus' nemen het hele project op zich als werkervaringsproject."

Wat motiveert je?

"Ik woon nou zo'n twintig jaar hier in het dorp. De eerste zeven jaar heb ik mijn huis verbouwd en daarna heb ik hard gewerkt

Waar

Park, Nuenen (Noord-Brabant)

Wie

Marleen de Jonge

Idee

"Het centrum van Nuenen zou veel beter uitgebuit kunnen worden. Het park is het centrum. Er komen verschillende winkelstraatjes op uit, maar doordat er aan alle kanten drukke straten omheen lopen, sluiten de straatjes niet op elkaar aan. De straten rondom het park zouden voor auto's afgesloten moeten worden. Dan kunnen de cafés hier hun terrassen tot aan het park uitbreiden. Je kunt dan ook een kopje koffie of een biertje drinken terwijl de kinderen veilig kunnen spelen."

Pak je dat niet aan?

"Ik woon hier nog niet zo lang. Daardoor voel ik me niet zo betrokken bij het dorp. Maar mijn interesse groeit, ook omdat de kinderen ouder worden en hier nu naar school gaan. Ik kan me wel voorstellen dat ik me nog wel eens voor het dorp in ga zetten."

Ruud van Heijst
Jeu-de-boulesbaan

om mijn bedrijf op te bouwen. Een aantal jaar geleden besloot ik dat het tijd was om me in te zetten voor de buurt via de dorpsraad. Dat is een groep vrijwilligers die dient als intermediair tussen de bewoners en de gemeenteraad van Nuenen. We hebben al veel voor elkaar gekregen." •

Nico Opdam:

‘Het is schitterend om te zien hoe trots ze zijn’

Tekst: Margriet van Aalten – Foto's: Nico Opdam en De Beeldredactie/Martin Hogeboom

Wat bezielt iemand om, met ingang van de vut, zijn schepen in Nederland achter zich te verbranden en naar Letland te verhuizen? Nico Opdam werd gedreven door zijn liefde voor het land, de cultuur en de mensen, ontstaan tijdens zijn hulpverleningswerk voor de Stichting Oldenzaal-Letland. Aan dat werk kwam weliswaar een einde, maar Nico bleef. Toen Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij (KNHM) hem benaderde voor de begeleiding van Kern met Pit-activiteiten van KNHM in Letland, hoefde hij dan ook niet lang na te denken. “Ik voelde me thuis in Letland, was inmiddels Let onder de Letten en kende de problemen van het land. Bovendien, de afronding van het hulpverleningswerk deed niets af aan mijn behoefte de Letten te helpen met de opbouw van hun land dat tijdens de Sovjetjaren zo grondig verwaarloosd was.”

Dus rijdt Nico door sneeuwstormen, met temperaturen van diep onder het vriespunt op niet al te begaanbare wegen kriskras door heel Letland om de Kern met Pit-leefbaarheidswedstrijd te begeleiden. “Door de reistijden heb ik er dan een complete dagtaak aan. Toch blijf ik gemotiveerd als altijd. In toenemende mate waardeer en bewonder ik het werk van de lokale partners en projectgroepen. Het

is schitterend om te zien met hoeveel inventiviteit en enthousiasme de Letten aan de slag gaan en hoe trots ze zijn op de resultaten.” Hoeveel gedateerde speeltuintjes zijn al niet onder handen genomen? Hoeveel verpauperde flatgebouwen kregen niet een bescheiden opknapbeurt? Nico ziet bushaltes ontstaan en ziet moerassen veranderen in buitenzwembaden, compleet met steigers en picknickplaatsen. “En dan hebben ze óók nog oog voor hun tradities en verleden. Ze herstellen zelfs begraafplaatsen, Joodse in het bijzonder. Dat ontroert me.”

Nooit zonder cadeaus

De traditionele plaatselijke feestavonden waarbij projectgroepen hun werk toelichten, heeft Nico nog nooit zonder cadeaus kunnen verlaten. “Vaak voel ik me beschaamd over zoveel dankbaarheid. Ik begeleid de lokale partners, kijk naar de haalbaarheid van projecten, ‘bewaak’ de regels, maar het zijn de Letten zélf die de handen uit de mouwen steken.” Nico blijft zeker tot en met 2012 vertegenwoordiger van KNHM. Of hij daarna wellicht weer terugkeert naar zijn vaderland? “Ik ben te zeer verkikkerd op Letland en zijn cultuur. Ik voel me hier op mijn gemak. Zolang ik de ruimte en de mogelijkheden heb, zal ik zeker niet nalaten de Letten te helpen en vrijwilligerswerk te doen. Ik weet eigenlijk niet beter...” •

Nico Opdam (69)

Oud-journalist. Nico verhuisde eind 2002 naar Letland. Sinds 2005 is hij vertegenwoordiger van KNHM in Letland. Samen met een tweede representant, een bevriende Let, begeleidt hij lokale partners en hun projectgroepen bij de deelname aan de Letse Kern met Pit-activiteiten.

Het project

Kern met Pit (op z'n Lets ‘Sabiedriba ar Dveseli’) is een wedstrijd voor bewonersgroepen die graag zelf iets in of aan hun woonomgeving willen verbeteren. Na een geslaagde pilot in de stad Daugavpils heeft KNHM haar Kern met Pit-activiteiten uitgebreid naar heel Letland. Zie voor meer informatie www.kernmetpit.nl

“Vaak voel ik me beschaamd over zoveel dankbaarheid. Ik begeleid de lokale partners, kijk naar de haalbaarheid, ‘bewaak’ de regels, maar het zijn de Letten zélf die de handen uit de mouwen steken.”

Test jezelf

Welk type vrijwilliger ben jij?

Iedereen is anders. En dat is goed. Ook voor bewonersinitiatieven. Want voor een succesvol initiatief heb je veel kwaliteiten nodig. Bijvoorbeeld voor het restaureren van een buurthuis of voor het organiseren van een wijkfeest. En niet één persoon heeft ze allemaal. Vink hiernaast aan welke vraag bij jou van toepassing is. Dan weet je wat jou stimuleert en welk vrijwilligerswerk bij jou past.

Ik vind het leuk ...

... om met cijfers te werken	☐
... om een boek te lezen	☐
... om naar de film of het theater te gaan	☐
... om een feest te organiseren	☐
... om dingen te repareren	☐
... om alleen te werken	☐
... om iemand rond te leiden	☐
... om gegevens bij te houden	☐
... om mensen te helpen	☐
... om dingen te regelen of te coördineren	☐
... om een verhaal te schrijven	☐
... om klussen in huis te doen	☐

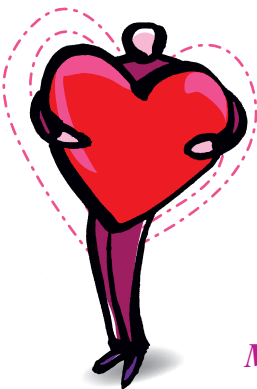
Totaal

... ..

Meeste groen?

Hoofd Jij bent een denker, een beschouwend type, een onderzoeker. Je springt niet meteen naar de oplossing maar verdiept je eerst in het probleem. Je leest je in, terwijl de rest al aan het rennen is. Je vindt het ook niet erg op een avond alleen wat problemen uit te pluizen. Jij zorgt er ook voor dat er op gezette tijden reflectie is. Wat zijn we aan het doen? Zitten we nog op het juiste pad? Jij wilt dat de cijfers kloppen zodat de fondsen en gemeente tevreden zijn. Jij bent toch een beetje het brein van het bewonersinitiatief.

Meeste rood?

Hart Jij staat voor iets. Als een onderwerp of actie je raakt, dan ga je ervoor. Je bent betrokken. Je hebt passie. Je kunt mensen enthousiasmeren en overtuigen. Omgaan met mensen vind je leuk en dat gaat je ook goed af. Misschien ben je ook artistiek aangelegd. Jij kunt uitstekend anderen betrekken bij een initiatief, wethouders overtuigen en ambtenaren enthousiasmeren. Jij zorgt voor de interne binding en het externe draagvlak van het bewonersinitiatief.

Meeste blauw?

Handen Je hebt weinig behoefte aan vergaderen. Je bent meer een doener dan een denker. Je hebt een goed technisch inzicht. Vooral activiteiten waarbij je de handen uit de mouwen moet steken trekken je aan. Misschien ben je ook een ondernemend type. Als je eenmaal weet wat je te doen staat, organiseer/regel je het. Jij zorgt ervoor dat het bewonersinitiatief niet een plannenclubje blijft maar dat er ook echt gebouwd gaat worden!

Wil je nog meer weten over welk type vrijwilliger jij bent? De uitgebreide test is gratis te downloaden vanaf de webwinkel van Vilans (www.vilans.nl). Zoek naar 'Focustest vrijwilligerswerk'. Niet alleen leuk voor jezelf maar ook voor je mede-initiatiefnemers.

Voor de verandering mijzelf

*wie is de mens
een hij of een zij
zijn wij de mens
en wie zijn wij
zonder de ander
als ik verander
waar ben jij
wie zijn wij*

*wie is de ander
ben ik het of jij
komen wij samen
of juist dichterbij
als ik verander
ben ik een ander
wie ben jij
wie zijn wij*

*ken je de mens
zijn wij het of zij
hou je ons vast
of laat je ons vrij
waar is de ander
als ik verander
waar ben jij
wie zijn wij*

*vraag het de mens
gehouwen uit klei
gewend om te groeien
uit jou en uit mij
wie is de ander
met wie ik verander
wie zijn wij
daar ben jij*

*jij bent de mens
de mens dat ben jij
jij bent het zelf
het ons ik en wij
jij bent de ander
met wie ik verander
in jou en in mij
dat zijn wij*

*Marjolein Pieks,
De Poëziekoerier*